

Já a JE Dukovany

DRAHOMÍRA ŠTÁRALOVÁ¹

Poměrně nedávno, přesně 27. 7. mě kamarád Pepa Zach požádal, abych napsala něco o úloze Škoda Jaderné strojírenství při spouštění.

Pochopte, že já, která i několikrát denně hledám, kam jsem si položila brýle a dokud je nenajdu, nic nevidím, a tudíž je nemohu začít hledat, já, která jsem už tolikrát ztratila klíče od bytu, že říkám zámečnickovi, že už žádného dalšího zákazníka nepotřebuje, protože mu stačím já, si opravdu nemohu pamatovat technické detaily z doby před čtyřiceti lety a hrozí tudíž nebezpečí, že na něco důležitého nebo dokonce někoho důležitého zapomenu.

Technické detaily si opravdu nepamatuji, ale střípky ze spouštění ano a o několik z nich se s vámi podělím.

V září 1982 se na mne obrátil můj tehdejší vedoucí Ing. Josef Novák se zvláštním požadavkem. Sdělil mi, že mě vysílá na čtrnáctidenní služební cestu do Dukovan, kde je zapotřebí, abych zjistila, v jakém stádiu je tam montáž speciálního systému Hindúkuš. V době mé příslušné služební cesty bude nalezen někdo, kdo to tam převezme a spouštění systému povede.

A tak jsem vyrazila. Hned po příjezdu do Dukovan mi několik tamních pracovníků vyčetlo, že přijíždím pozdě, že už jsem tam měla být alespoň před dvěma měsíci. Současně mi byli představeni dva pracovníci provozu, Karkulín a Jahoda, kteří se sice nezatvářili nadšeně, že přijela ženská, ale chovali se korektně. Dodnes na ně vzpomínám jako na jedny z nejlepších spolupracovníků, které jsem kdy měla.

¹ Ing. Drahomíra Štáralová spolupracovala v letech 1982–1985 na budování JE Dukovany jako zaměstnankyně ŠKODA JS.

Během této první služební cesty do Dukovan jsem se zúčastnila i technického jednání u nejvyššího šéfa Ing. Lenka. I tam jsem byla pokárána za několikatýdenní zpoždění a dostala jsem první velký úkol: Vypracovat harmonogram spouštění speciálního systému Hindúkuš a na příštím jednání za 14 dní ho předložit.

Tento úkol jsem splnila a za 14 dní jsem harmonogram předložila.

Při projednávání detailů harmonogramu jsem byla dotázána, co znamená oněch 10 dní vyhrazených pro připojování systému do sítě a kdo to bude dělat? „ZPA,“ prohlásila jsem naprosto suverénně. Pracovníkům ZPA se to sice nelíbilo, ale neodporovali příliš.

Předběhnu čas: Příslušnou práci jsem v příslušný čas provedla já sama a oněch vyhrazených 10 dní jsem opravdu, ale opravdu o hodně zkrátila. Činnost se totiž sestávala ze zastrčení zástrčky do zásuvky!

(Vidíte, že mají aktivisté pravdu: Nepotřebujeme žádné jaderné elektrárny, máme totiž elektřinu ze zásuvky!)

Uplynuly dva roky. Jela jsem ze stavby domů, nastoupila jsem v rychlíku do kupé, ve kterém již seděla paní středního věku. Byla to občanka SSSR, která jela navštívit příbuzné do obce nedaleko Plzně. Když jsem jí vysvětlila, kde pracuji a jaký je můj pracovní režim, vzdychla: „Vam éto vazmóžno, vy jiščó óčeň maladája, no u meňá užé tridsátpjat.“ „Charašo,“ odpověděla jsem, „u meňá užé sorok!“

Ano, přemýšlím, je mi čtyřicet, jezdím do práce vzdálené několik stovek kilometrů od místa bydliště, s režimem, kdy odjíždím z domova nejčastěji v pondělí, abych se většinou další týden ve čtvrtek vracela domů a v pátek si jela na Orlík vyřídit papíry či pro další doklady a pokyny. V sobotu a v neděli udělat nejnutenější práce doma a překontrolovat, co ode mne manžel a můj otec potřebují a v pondělí opět vyrazit.

Jednou v pátek jsem například v mateřském závodě dostala pokyn, že musím v pondělí letět do Varšavy na přejímku desek do počítače, letenka je již objednána a příslušné pokyny jsou v obálce.

Po týdenní přejímce příslušných desek jsem se vracela v pátek z Varšavy domů. Kromě kabely s mými proprietami jsem měla ještě asi dvacetikilovou dřevěnou bednu s „mozkem Hindúkuše“.

„Co znamená ta bedna a proč jste ji nenechala dát do zavazadlového prostoru?“ zeptal se přísný celník.

„Jedná se o část počítače na jadernou elektrárnu, cena je 1 000 000 korun a musí být neustále pod mým dozorem,“ odpověděla jsem.

„Otevřete ji, ať to překontroluji,“ pokračoval celník.

„Víko je přišroubované, máte šroubovák?“ pokoušela jsem se odporovat.

„Nemám a ihned to otevřete!“

Tak jsem sáhla do kabelky, vyndala poměrně velký mnohaučelový kapesní nůž, (pro nepamětníky: tenkrát to bylo možné vozit), vyšroubovala jsem příslušné šrouby a bednu jsem otevřela. Celník po chvíli pochopil, že obsah nepochopí, nechal mě bednu opět zavřít a já pokračovala do letadla, kde jsem první v životě a také naposledy seděla díky Hindúkuši v 1. třídě.

A další cesta drahocenného nákladu? Z letiště taxíkem na nádraží, plně obsazeným rychlíkem sedíc v chodbičce na bedně na nádraží v Plzni, odtud mě odvezl manžel autem i s bednou domů a v pondělí mě převezl ke škodováckému autobusu a tímto autobusem jsem jela se škodováckou partou přes Sepekov, ze kterého jsme posilnění porcí vynikající drůbkové polévky pokračovali přímo na stavbu.

(A pokud někdo podotkne, že kecám, že bedna nevážíla 20 kilo! Nekecám, ujišťuji, že tenkrát jsem 20 kg bez problémů unesla. Dnes už by to problém byl ...)

Ano, pracovala jsem tolik kilometrů od místa bydliště, dělala jsem práci, která mě vyčerpávala, ale moc se mi líbila a cítila jsem, že dělám něco opravdu důležitého. Chodila jsem kolem impozantních chladících věží, rotačních hyperboloidů, a tak jsem pokaždé, když jsem okolo nich šla, viděla v praxi to, z čeho jsem málem vyletěla ze zkoušky z deskriptivní geometrie. (Hodná paní profesorka se ale nade mnou smílovala a dala mi za tři!)

Dělala jsem práci na pracovišti, kde byly denní směny běžně 12, ale někdy i 16 hodin a v období 3. hydrozkušky jsem včetně dvouhodinové přestávky, kdy jsem si zdřímla natažená na třech polstrovaných židlích, byla u systému 60 hodin. (V provozním deníku jsem to neuvedla.)

Ano, dělala jsem práci daleko od domova, kde mi jeden montér ze Sigmy Lutín, vedle kterého jsem párkrát seděla v autobuse při cestě z Třebíče do Dukovan, řekl: „Já jsem sice celý život věčně někde na montážích, ale kdyby mi manželka takhle trajdala jako vy, já bych s ní vyběhl!“

Ne, můj manžel se mnou nevyběhl, ale vadilo mu to a byl vždy smutný, když jsem odjížděla. A i dnes po tolika letech jsem mu vděčná, že v době mé nepřítomnosti pomáhal mému otci.

A když můj otec těžce onemocněl, nedalo se to již zvládnout a já jsem se nemohla starat o částečně ochrnutého otce v Plzni a spouštění speciálního systému v Dukovanech, proto jsem požádala o uvolnění z Dukovan. Vedení se to sice nelíbilo, ale uvolněná jsem byla.

Tak jsem po více jak 3 letech skončila s prací, která se mi sice velice líbila, ale kterou jsem měla původně vykonávat pouze 14 dní ...